

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE EXCELLENTI || DIVINAE GRATIAE NATVRA,|| & iis que
ad eam tùm obtinendam tùm conseruandam ||
requiruntur, de#[que] ipsius admirabili efficacia ||
DISPVTATIO,|| In inclyta et Catholica Academia ...**

**Valencia, Gregorio de
Stevartius, Petrus**

[Ingolstadt], 1576

Capvt Tertivm, Quo, etsi prædictæ actiones supernaturales sint, liberas
tamen. Deo adiuuante esse, explanatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46873)

proficisci; ex supradictis intelligi potest, in hoc auxilio dona etiam habitualia includi, per quæ antea declarauimus, hominem moueri à DEO ad actiones supernaturales. Neq. enim commodè intelligi potest, quomodo hominis potentia actiones eliciat proprias vires excedentes, nisi sint donis habitualibus confortata, ita fit, vt eodè temporis momento, homo supernaturaliter in DEVM conuertatur, & donis habitualibus ornatur, quibus illam ipsam conuersionem elicit. Si enim tempus aliquod intercederet inter conuersionem & susceptionem habitualis gratiæ, illo vtique posset homo gratiam repudiare, ac prouideat un certò dictum esset: Omnis qui audit à Patre & didicit, uenit ad me.

XLVII. Nequè uerò, quòd per hanc conuersionem gratia acceptetur, obstat, quo minus ea conuersio à gratia oriatur. Vt enim suprà declarauimus, tacite ea conuersione gratiam habitualem acceptari, nihil est aliud, quam per illam hominem ferri in DEVM, amando ipsum, atque ita implicite uelle ab eo etiam amari & donari gratia. Quarè sicut benè intelligitur, per conuersionem quæ à gratia simul infusa oriatur, hominem in DEVM ferri prædictis actibus: ita etiam intellectu est facile, gratiam ipsam tacite acceptari per conuersionem in DEVM, cuius eadem gratia sit principium.

CAPVT TERTIVM,

Quo, etsi prædictæ actiones supernaturales sint, liberæ tamen Deo adiuuante esse, explanatur.

Zach. 1.
Ioel. 2.
Esaï. 31.
Ezech. 18. & 33.
Osæ 4.
Amos 4.

XLVIII. Quamuis autem mens hominis ad prædictam conuersionem actus DEI motionem & gratia habituali indigeat, quæ tamen non prius conferatur quam homo conuertatur uti est dictum: minime tamen inde sequi, eam non esse homini, adiuuante DEO, liberam, Scripturæ diuinæ palam testantur, dum à nobis hanc conuersionem requirunt, hortando, consulendo, præcipiendo. Però gratiæ necessitas, quemadmodum cum libertate nostra congruat, propter duas potissimum rationes ad explicandum est difficile. Primum, quia non apparet, per quid mens hominis iam uocata supernaturaliter, liberè determinetur ad habitus supernaturales sponte recipiendos, quibus actus supernaturales eliciat. Vt ita ratio possit reddi, quarè ex duobus hominibus similiter uocatis & eadè considerantibus, & ad quos iuuandos æquè DEVS sit propensus, unus liberè, habitus supernaturales recipiat, et per eos, actus eliciat; alius uerò non itè. Secundò, quia antequàm homo supernaturaliter conuertatur, non habet dona habitualia gratiæ, à quibus diximus suprà, conuersionem, etiam oriri. Ex quo uidetur, non esse in hominis libera potestate, huiusmodi conuersionem: ipsam idem priusquam conuertatur, non habet omnia quæ ad conuersionem requiruntur.

XLIX. *Virumq; difficultatis caput explicandū est breuiter. Ac primū quidē illud, quōd modum determinationis voluntatis ad conuersionem petit; facilius expediemus, si aduertamus, eodem modo sese habere mentem nostram, supernaturali uocatione iam pulsatam, ad habitualia dona liberè recipienda, & actiones supernaturales simul per illa cum actuali DEI concursu eliciendas; quo sese habet sola naturali consideratione præcedente, ad actiones naturales liberè eliciendas per proprias vires sufficienter.*

L. *Est autem in potestate mentis nostræ, postq; omnia considerauit, actiones naturales habere vel non habere; nō quia prius debeat aliter re ipsa mutari, vt determinetur ad illas habendas, quasi per eā mutationē eas acceptando: & aliter, vt non habeat; videlicet, illas repudiando. Sic enim abire oporteret in infinitum in prioribus mutationibus, quarēdo semper ulterius, quarē acceptauerit, vel repudauerit &c. Sed idcirco liberè potest mens habere & non habere naturales actiones, quia natura eius talis est, & tanta perfectione prædita, vt ipsa in se absq; eiusmodi mutationibus prioribus, multò melius habeat perfectionem ad agendum, & non agendum, quàm si perfectio aliqua ei adueniret per priorem mutationem, qua determinaretur ad agendum, vel nō agendum. Ita, etsi mens nostra natura sua sit ad utrumq; indifferens; quia tamen vsq; ad eō in se perfecta est; perinde intelligi potest, quomodo iam agat, iam verò non agat; atque si perfectione aliqua per priorem mutationem iam determinaretur ad agendum, iam verò ad non agendum. Ex quo cerni potest quanta sit libertatis nostræ præstantia, quamq; Dei perfectionē imitetur, qui etiā, quod infinitæ perfectionis plenus sit, non indiget determinante aliquo à se distincto, vt res efficiat, vel non efficiat.*

LI. *Ad propositum ergo, intelligamus eodem modo humanam mentem supernaturali uocatione pulsatam, perfectionem habere, vt sine alio determinante, vel spontè recipiat dona habitualia, & simul illis ornata, atque adiuta, eodem momento eliciat actiones supernaturales; vel non recipiat, neque supernaturales actiones eliciat: atque ita liberum est menti, se in DEVM supernaturaliter conuertere, sed non nisi mediante auxilio uocationis & donis habitualibus: & liberum est non conuerti, quia per suam naturam potest spontè non recipere habitus, neque actiones elicere; aut merè quidem negatiuè sese habendo, aut etiam expresso actu, gratiam repudiando.*

LI I. *Ex quo intelligitur, causam, propter quam quis liberè conuertitur, primam quidem & præcipuam esse Dei uocationem, & auxilium; deinde etiam perfectionem nostræ mentis, quæ supernaturaliter uocata, potest sine alia intercedere mutatione, aut actione, recipere habitus, et per illos, actiones supernaturales elicere; vt est dictum: Causam uerò propter quam quis uoca-*

tus non conuertitur, esse solam naturalem conditionem mentis, qua liberè potest gratiam non recipere, aut etiam expressè repudiare, ut est declaratum. Haec de primo capite propositæ difficultatis.

LIII. Secundum facilius explicari potest. Nam ex hoc, quod homo nequã conuertatur, nondum habet dona habitualia, quæ ad conuersionem requiruntur; tantum concludit, discrimen esse inter modum, quo liberum est supernaturaliter conuerti, & actionem aliam naturalem elicere; quod ad redderet naturalem actionem habere, ita est in hominis libera potestate, ut non indigeat superaddito adiutorio, quo iam careat; sed per vires quas semper habet, sufficienter possit eam actionem elicere. Supernaturalem uero actionem habere, eatenus solum est in hominis libera potestate, quatenus uenit in supernaturali uocatione excitata, sponte, absque ulla alia intercedente mentione, potest à Deo, qui præstò est, habitualia dona recipere, & simul per illa, supernaturaliter conuerti; id quod satis superq; est, ut intelligamus, eam conuersionem esse in hominis libera potestate cum gratia adiutorio, quoniam ipsam conuersionem, non fuerit collatum totum illud adiutorium. Satis est enim, ut uirtus causa, sufficiens, et requisita ad efficiendum, tunc adsit; quando effectus effluit ab illa. Siquidem tunc solum incipit ab illa dependere, ac prinde nihil pertinet ad ipsum effectum, quod antea extiterit uel non extiterit tota uirtus causa. Ad libertatem igitur supernaturalis conuersionis, satis est, totum auxilium requisitum, tunc primum præstò adesse, quando homo conuertitur. Vti est declaratum.

In epistola ad
Ctesiphontem.

LIII. Hæc cum ita sint, euicendum est penitus dogma illud, quod Diuo Hieronymo teste, Pelagianis erat in promptu; liberum arbitrium non esse, quod alterius ope indigeat: Euicendi quoque extremi errores, in quos Pelagiani & Lutherani inciderunt, ex illo eodem principio profecti. Pelagiani enim, ut actionibus ad salutem pertinentibus libertatem relinquere, gratiam ad illas necessariam esse negauerunt; Lutherani uero, etsi Pelagianis uicem uideri uolunt; illis tamen concedentes gratiæ necessitatem cum libertate pugnare; ut gratiam tollerent, libertatem, & impiè, & imperiè sustulerunt. Sed tamen utroque scopulo declinato, mediam Catholicæ ueritatis uiam tenere, quæ gratiam cum libertate nostra consociat, facillimum esse, perspicuum fecimus.

In cap. 6. Sess. 6.

L V. Perit igitur, tum aliorum Lutheranorum, tum Martini Reginij labor, qui innumeris locis Scripturæ conquisitis, quibus gratiæ uel necessitas statuitur, contra Pelagium, conuincere se arbitratum homo impudens, liberum arbitrium nihil actiue conferre ad salutaris actiones, nullatenus eas esse in illius libera potestate; merè passiuè sese habere; ut Lutherani cre-

didit: quasi verò ex hoc, quòd adiutorium gratiæ ad eas actiones necessarium esse, scriptura diuina testatur; non sequatur potius; liberum arbitrium gratiæ adiutum actiue ad eas conferre. Prorsus hoc credite (inquit S. Augustinus) sic vos agere bona voluntate, quia vultis, vti que agitis: non enim adiutor est illa, si nihil agitis: non enim cooperator est ille, si nihil operamini.

LVI. At, inquit Kemnitius, Augustini doctrina est, gratiam qua primò quis conuertitur operantem esse dicendam, quòd ipsa sola conuersione efficiat. Si solidioris doctrinæ plus habuisset Kemnitius, facile intellexisset non idcirco gratiam operari primam conuersionem, ab Augustino dici, quia voluntas eam conuersionem nullo modo eliciat; tunc enim secum Augustinus pugnaret: sed quia voluntas non cooperatur ad illam ex priori intentione finis, quo pacto peculiariter dicitur ad electionem mediõrum cooperari: sed tantum ex inclinatione gratiæ, à Deo illi infusæ: id quod propterea quòd ipsa conuersio est prima intentio finis, & finis quid est vltimi, qui est Deus: atque ita peculiariter Deo tribuitur, qui voluntati indidit gratiæ inclinationem. Quemadmodum etiam, eadem ratione solet à Philosophis voluntas naturalis circa finem auctori naturæ peculiariter ascribi. Ac admiranda sanè est^a Kemnitij, &^b Philippi Melancthonis, vel inconstantia, vel inscitia, qui cum (vt supra vidimus) otiosis mentibus negent gratiã contingere, assenserant tamen mentis arbitriũ in iustificatione merè passiuè sese habere. Quid est aliud, mentem, iustificationis tempore, otiosam non esse, quàm aliquid agere? Verum de hominum imperitiã dicemus adhuc plura.

Serm. 13. de verbis Apost.

Lib. de lib. arb. c. 17.

^a In 6. c. Sess. 6.
^b In loco de iustificatione.

CAPVT QVARTVM,

Quo declaratur, prædictis actionibus hominem ad gratiam disponi, neque eam, fide sola apprehendi.

LVII. Exposuimus quemadmodum actiones supernaturales ad gratiam obtinendam necessariae, & ab ipsa gratia procedant, & nihilominus eũ eiusdem gratiæ adiutorio sine libera. Id quòd iam fortassis (vt hoc obiter dicamus) Scholæ Tubingensis Theologi eo facilius dabunt, quòd à suo Luthero discedentes, congruentiam quoque præscientiæ Diuinæ, & libertatis siue contingentis actionum omnium humanarum, tam bonarum quàm malarum, magistris suos deserentes cum Catholicis concedunt: vt ex disputatione quadã, paulò antè, in illa Scholæ, ea de re, habita apparet. Qui vtiq; in aliis etiam, quo in errore versentur, agnoscerent.

LVIII. Porro ex hoc, quòd prædictæ actiones supernaturales, à gratia procedunt; ostendemus infra contra Pelagium, illas minimè eiusdem gratiæ